

Трибуна Молодого Вченого

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.5.22>ОСОБЛИВОСТІ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ В ПОРЯДКУ НАДАННЯ
МІЖНАРОДНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ ТА ЇХ ОЦІНКА

Атаманчук Юлія Іванівна,

здобувачка вищої освіти

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

У статті досліджено особливості збирання доказів у порядку надання міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні та питання, пов'язані з їх подальшою оцінкою. Проаналізовано нормативно-правову базу України, що регулює механізми міжнародного співробітництва у сфері кримінального процесу, зокрема положення Кримінального процесуального кодексу України, відомчих актів та міжнародних договорів. Особливу увагу приділено процесуальним гарантіям допустимості доказів, отриманих у результаті виконання міжнародних запитів, а також дотриманню встановлених процедур як умові їх належного використання у судовому провадженні. Висвітлено особливості діяльності спільних слідчих груп як самостійного інституту міжнародного співробітництва, що забезпечує безпосереднє збирання доказів у справах, де порушуються інтереси кількох держав. Зазначено, що чинне законодавство України лише частково регламентує порядок створення та діяльності таких груп, що зумовлює необхідність подальшого законодавчого вдосконалення, зокрема у контексті законопроекту № 7330 та відповідного Висновку Ради Європи щодо нього. Здійснено порівняльний аналіз підходів Європейського Союзу, відображених у Директиві 2014/41/ЄС про Європейський наказ на проведення розслідування, яка ґрунтується на принципі взаємного визнання доказів і взаємної довіри між державами. Обґрунтовано доцільність імплементації аналогічного підходу в національне кримінальне процесуальне законодавство та в угоди про створення спільних слідчих груп.

Зроблено висновок, що забезпечення чіткого процесуального регулювання порядку збору, фіксації та оцінки доказів у межах міжнародного співробітництва є передумовою ефективного досудового розслідування та підвищення довіри до результатів кримінального провадження як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Ключові слова: міжнародна правова допомога, збирання доказів, допустимість доказів, оцінка доказів, спільна слідча група, взаємне визнання доказів, кримінальне провадження, міжнародне співробітництво.

Atamanchuk Yuliia. Features of collection of evidence in the procedure for providing international legal assistance in criminal proceedings and their assessment

The article examines the peculiarities of collection of evidence in the course of providing international legal assistance in criminal proceedings and issues related to its further assessment. It analyzes the regulatory framework of Ukraine governing the mechanisms of international cooperation in the field of criminal procedure, in particular the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine, departmental acts, and international treaties. Particular attention is paid to procedural guarantees of the admissibility of evidence obtained as a result of international

requests, as well as compliance with established procedures as a condition for their proper use in court proceedings. The article highlights the peculiarities of the activities of joint investigative teams as an independent institution of international cooperation that ensures the direct collection of evidence in cases involving the interests of several states. It is noted that the current legislation of Ukraine only partially regulates the procedure for the creation and operation of such teams, which necessitates further legislative improvement, in particular in the context of draft law No. 7330 and the relevant Opinion of the Council of Europe. A comparative analysis of the European Union's approaches, as reflected in Directive 2014/41/EU on the European Investigation Order, which is based on the principle of mutual recognition of evidence and mutual trust between states, has been carried out. The feasibility of implementing a similar approach in national criminal procedural legislation and in agreements on the establishment of joint investigation teams has been substantiated.

It is concluded that ensuring clear procedural regulation of the procedure for collecting, recording, and assessment of evidence within the framework of international cooperation is a precondition for effective pre-trial investigation and increasing confidence in the results of criminal proceedings at both the national and international levels.

Key words: international legal assistance, evidence collection, admissibility of evidence, assessment of evidence, joint investigation team, mutual recognition of evidence, criminal proceedings, international cooperation.

В умовах глобалізації сучасного світу особливого значення набуває розвиток законодавства, спрямованого на забезпечення ефективного міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, а також виявлення та притягнення до відповідальності винних осіб незалежно від місця їхнього перебування чи вчинення злочину. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні стало не лише предметом спеціальних міжнародних договорів, а й ключовим елементом розвитку міждержавної взаємодії та умовою зміцнення довіри у сфері правосуддя [1, с. 7].

В Україні на національному рівні правове регулювання питань міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні здійснюється відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), а також низки відомчих актів, зокрема Наказу Офісу Генерального прокурора від 12.09.2023 р. № 258 «Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва» та Інструкції про організаційно-протокольне забезпечення заходів міжнародного характеру в органах прокуратури України, Інструкції про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі

(прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 19 серпня 2019 року № 2599/5. Крім того, правове регулювання у цій сфері ґрунтується на положеннях міжнародних двосторонніх і багатосторонніх договорів України, які відповідно до статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства та мають переважну силу у разі колізії з нормами внутрішнього права. Водночас окремі аспекти цього процесу залишаються недостатньо врегульованими, що зумовлює існування різних наукових підходів до визначення його сутності та порядку реалізації.

Відповідно до ст. 541 КПК України, «міжнародна правова допомога – це провадження компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання вироку, ухваленого судом іншої держави чи міжнародною судовою установою». У ст. 542 КПК України конкретизується, що міжнародне співробітництво під час кримінального провадження полягає у вжитті необхідних заходів з метою надання міжнародної правової допомоги шляхом вручення документів, виконання окремих процесуальних дій, видачі осіб, які вчинили кримінальне

правопорушення, тимчасової передачі осіб, перейняття кримінального переслідування, передачі засуджених осіб та виконання вироків. Міжнародним договором України можуть бути передбачені інші, ніж у кримінальному процесуальному законодавстві, форми співробітництва під час кримінального провадження [2].

Як підкреслюють Дуфенюк О. М. та Марко С. І., збирання доказів у межах міжнародного співробітництва є особливо складним процесом «через необхідність врахування особливостей кримінально-процесуальної форми різних країн, налагодження співпраці між різними органами та службами, які часто володіють неоднаковим колом повноважень, наявність суттєвих відмінностей у процедурних правилах» [3, с. 241]. Така складність зумовлює потребу у точності, процесуальній дисципліні та уніфікації підходів до виконання запитів у сфері міжнародної правової допомоги.

Разом із тим, нормативну основу міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні, як було зазначено вище, становлять не лише національні нормативно-правові акти, а й міжнародні договори, які визначають засади взаємодії України з іншими державами у цій сфері. Зокрема, ключове значення має Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах, відповідно до якої держави-учасниці зобов'язуються надавати одна одній найширшу взаємну допомогу у кримінальному переслідуванні правопорушень (ст. 1). Виконання судових доручень, що стосуються кримінальних справ, здійснюється запитованою стороною у спосіб, передбачений її законодавством, при цьому передані докази чи документи не потребують додаткового засвідчення [4].

Варто також зазначити, що 1 червня 2011 року Україна ратифікувала Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, положення якого істотно розширили процесуальні можливості сторін у сфері міжнародної правової допомоги. Так, стаття 8 Протоколу передбачає, що запитована держава може виконати процесуальні дії із

дотриманням формальностей або процедур, передбачених законодавством запитованої сторони, навіть якщо вони не властиві її національному процесу, за умови, що це не суперечить основним принципам її права. Окрім того, статті 9–10 Протоколу регламентують можливість проведення допитів свідків та експертів за допомогою відео- чи телефонної конференції, а стаття 11 дозволяє компетентним органам держав-учасниць надавати інформацію без попереднього запиту, якщо така інформація може сприяти розслідуванню чи судовому розгляду [5].

Таким чином, положення Протоколу створюють додаткові процесуальні інструменти для ефективного збирання та передачі доказової інформації у межах міжнародного співробітництва, забезпечуючи оперативність, гнучкість і технологічну адаптивність процедур надання правової допомоги.

В Україні питання порядку надання та отримання міжнародної правової допомоги врегульовано у главах 42 та 43 КПК. Зокрема В. В. Зуєв зазначає, що зносини між державами можуть здійснюватися як у централізованих, так і у децентралізованих формах. У централізованій моделі функції міжнародного співробітництва виконують центральні органи України – Офіс Генерального прокурора (на стадії досудового розслідування) та Міністерство юстиції України (під час судового провадження) (КПК України, ст. 545) [6, с. 68–69].

У разі відсутності міжнародного договору застосовується ускладнений порядок, відповідно до якого запит про надання міжнародної правової допомоги надсилається через Міністерство закордонних справ України для подальшого передання його компетентному органу запитованої сторони дипломатичним шляхом (ч. 5 ст. 544 КПК). Відповідно в такому разі суб'єктом міжнародної правової допомоги стає Міністерство закордонних справ України [6, с. 69].

Поряд із цим передбачено і спрощений порядок взаємодії, який реалізується через консульські установи або дипломатичні представництва інших держав, що мають право на добровільній основі

самостійно одержувати пояснення, речі чи документи від громадян держави, яку вони представляють, а також вручати їм документи. Таким чином, кримінальна процесуальна форма міжнародної правової допомоги є диференційованою – вона передбачає стандартний, спрощений та ускладнений порядки реалізації залежно від наявності міжнародного договору [6, с. 69–70].

Суворе дотримання встановленої процесуальної форми є не лише формальною вимогою, а й гарантією допустимості отриманих матеріалів. Відповідно до ст. 550 КПК України, «відомості, які містяться в матеріалах, отриманих у результаті виконання дій, передбачених у запиті про міжнародне співробітництво, органами іноземної держави та за процедурою, передбаченою законодавством запитуваної держави, визнаються судом допустимими, якщо під час їх отримання не було порушено засади справедливого судочинства, права людини і основоположні свободи» [2].

Законодавець прямо встановлює залежність допустимості доказів, отриманих у результаті міжнародного запиту, від дотримання визначеної процедури. Порушення цього порядку має безпосередній наслідок: відповідно до ст. 553 КПК України, «відомості, які містяться в матеріалах, отриманих у результаті виконання запиту про міжнародну правову допомогу, не можуть визнаватися судом допустимими, якщо запит компетентного органу України був переданий запитуваній стороні з порушенням передбаченого порядку» [2].

Як слушно зазначає І. О. Завидняк, докази є допустимими, якщо вони отримані на законних підставах, компетентним органом іноземної держави, який діяв у рамках і за дорученням компетентних органів запитуючої держави, з точним дотриманням суб'єктами міжнародної правової допомоги вимог міжнародного договору та національного законодавства щодо порядку здійснення співробітництва, провадження запитуваної процесуальної дії, способу фіксації доказової інформації та забезпечення прав осіб, які залучаються до участі у провадженні. Для визнання

«іноземних» доказів у кримінальному процесі необхідно дотримуватись двох обов'язкових умов: 1) порядку отримання і закріплення доказів в іноземній державі, адже на підставі норм міжнародного права в процесі виконання клопотання про правову допомогу сторони керуються процесуальним законодавством запитуваної держави; 2) порядку взаємодії національних правоохоронних органів з іноземними уповноваженими суб'єктами [7, с. 333].

Вчена також виокремлює низку випадків, коли матеріали, отримані в процесі виконання запиту про міжнародну правову допомогу, не можуть визнаватися допустимими доказами, а саме: «1) фактичні дані отримані особою, яка відповідно до кримінального процесуального законодавства запитуваної Сторони не є компетентною здійснювати кримінальне провадження; 2) фактичні дані отримані з порушенням прав особи, яка брала участь у проведенні процесуальної дії; 3) достовірність фактичних даних викликає сумніви, які не можуть бути усунуті в подальшому провадженні по справі (наприклад, невідоме їх джерело; вони формалізовані в таких документах, що не мають аналогів у кримінальному процесуальному законодавстві України тощо); 4) фактичні дані отримані в результаті слідчої або судової дії, проведеної із суттєвим порушенням вимог процесуального закону запитуваної Сторони; 5) фактичні дані отримані з порушенням встановленого міжнародним договором порядку зносин; 6) фактичні дані отримані від осіб, яких примушували свідчити, незважаючи на встановлені щодо них імунітети; 7) запит про надання правової допомоги не відповідає вимогам міжнародних договорів щодо його форми та змісту, а також вимогам національного законодавства» [7, с. 333].

Погоджуємося з цією позицією, адже вона системно узгоджується з положеннями ст. 553 КПК України, де передбачено, що порушення встановленого порядку передачі запиту або процедури збирання доказів тягне за собою їх недопустимість [2]. Дотримання визначених міжнародних і національних про-

цедур гарантує законність збирання, належне процесуальне оформлення та, відповідно, допустимість доказів, отриманих у межах міжнародного співробітництва.

У контексті зазначеного варто звернути увагу й на позицію судової практики. Так, в ухвалі Вищого антикорупційного суду від 10 жовтня 2023 року у справі № 991/8406/23 підкреслено, що звернення органу досудового розслідування із запитами про міжнародну правову допомогу є реалізацією його права на збирання доказів, а питання щодо їх належності, допустимості та достовірності вирішується судом під час розгляду справи по суті, у сукупності з іншими доказами [8]. Аналогічна позиція була викладена в ухвалі Вищого антикорупційного суду від 20 травня 2024 року у справі № 991/2754/24 [9]. Такий підхід повністю відповідає вимогам ч. 2 ст. 94 КПК України, згідно з якою жоден доказ не має наперед встановленої сили. Отже, дослідження доказів, отриманих у межах міжнародної правової допомоги, не відрізняється за своєю процесуальною природою від оцінки інших доказів у кримінальному провадженні.

Відповідно до положень національного кримінального процесуального законодавства, міжнародна правова допомога може реалізовуватися через проведення визначеного кола процесуальних дій, передбачених гл. 43 КПК України. Такий підхід забезпечує практичну імплементацію положень міжнародних договорів у внутрішній правопорядок, надаючи можливість здійснювати досудове розслідування із використанням механізмів транскордонної співпраці. Зокрема, ст.ст. 561–571 КПК України визначено процесуальні дії, що можуть проводитися в порядку надання міжнародної правової допомоги, серед яких: вручення документів, тимчасова передача осіб, проведення допиту за допомогою відео- чи телефонної конференції, розшук і арешт майна, контрольована поставка, прикордонне переслідування, а також створення і діяльність спільних слідчих груп [2]. Окрему увагу, на нашу думку, слід приділити саме останньому інституту – спіль-

ним слідчим групам (далі – ССГ), які становлять ефективний інструмент координації дій компетентних органів різних держав та безпосереднього збирання доказів у справах міждержавного характеру.

Як впливає з положень ст. 571 КПК України, створення ССГ допускається для розслідування кримінальних правопорушень, учинених на територіях кількох держав або таких, що порушують їхні спільні інтереси [2]. Разом із тим, на відміну від класичних механізмів, як от запит про міжнародну правову допомогу, ССГ функціонують не в межах процедури «запиту–виконання», а на основі угоди між компетентними органами держав-учасниць. Зокрема, як зазначено в Рекомендаціях Євроюсту [10, ст. 8–9], спільні слідчі групи мають низку переваг порівняно з традиційними формами міжнародного співробітництва, зокрема: вони дають змогу безпосередньо збирати та обмінюватися доказами без використання каналів взаємної правової допомоги, а відряджені члени групи можуть брати участь у проведенні слідчих (розшукових) дій на території іншої держави за умови дотримання її національного законодавства

Отже, ССГ виступають самостійним видом міжнародного співробітництва, який не зводиться до класичних форм міжнародної правової допомоги, хоча за своїм змістом і спрямованістю безпосередньо реалізує її завдання. Водночас наявність спільної угоди про створення ССГ не усуває необхідності дотримання вимог національного кримінального процесуального законодавства щодо порядку отримання доказів. Відповідно до Рекомендацій, про які ми зазначили вище, питання допустимості доказів, зібраних у рамках діяльності спільних слідчих груп, залишається предметом регулювання національного права кожної держави-учасниці. Саме тому належне закріплення в тексті угоди процедур збору, обміну та використання доказів має ключове значення для їх подальшого визнання допустимими в судовому провадженні кожної держави [10, ст. 31].

Практика діяльності правоохоронних органів країн Європейського Союзу

свідчить, що спільні слідчі групи зарекомендували себе як ефективний механізм співробітництва, який дає змогу оперативно координувати розслідування складних транскордонних злочинів, уникати дублювання дій та забезпечувати своєчасний обмін доказовою інформацією [11]. В Україні питання створення ССГ регламентується також положеннями Наказу № 258 «Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва» від 12 вересня 2023 року, яким визначено, що підрозділ міжнародного співробітництва Офісу Генерального прокурора здійснює функції центрального органу щодо створення спільних слідчих груп та взаємодії з компетентними органами іноземних держав (п. 6.6 Наказу) [12]. На цьому, по суті, нормативне регулювання інституту спільних слідчих груп у національному законодавстві вичерпується: чинний КПК України лише передбачає можливість їх створення, однак не встановлює детального порядку формування, діяльності та використання зібраних матеріалів. Така фрагментарність регулювання зумовлює потребу у його подальшому вдосконаленні.

Особливої актуальності цей інститут набув після повномасштабного вторгнення РФ в Україну. У березні 2022 року за ініціативи Генеральних прокурорів України, Литви та Польщі було укладено угоду про створення ССГ для розслідування злочинів агресії, воєнних злочинів та злочинів проти людяності, вчинених на території України. До групи згодом приєдналися Естонія, Латвія, Словаччина, Румунія, а також Міжнародний кримінальний суд (МКС) [11].

Саме відсутність належної законодавчої бази для регулювання діяльності таких груп, а також практичний досвід їх створення й роботи у співпраці з міжнародними інституціями зумовили появу законопроекту № 7330 від 29 квітня 2022 р. «Про внесення зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп». Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, його прийняття обумовлене необхідністю «забезпечення всебіч-

ності та повноти здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених збройними формуваннями Російської Федерації на території України, створення належних гарантій для документування фактів їх злочинної діяльності, забезпечення ефективного процесу отримання доказів і використання їх для притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності як у національних судах, так і міжнародних інституціях» [13].

Експертно-консультативна група Ради Європи з підтримки Офісу Генерального прокурора України у своєму Висновку від 9 червня 2022 р. надала детальний аналіз цього законопроекту [14]. У межах цього аналізу особливу увагу приділено саме тим положенням висновку, які стосуються питань збирання та оцінки доказів, оскільки саме ці аспекти є ключовими для забезпечення допустимості інформації, отриманої в межах міжнародного співробітництва.

У пп. 95–103 акцентовано на питанні допустимості доказів, отриманих у межах діяльності ССГ. Запропонована законопроектом норма передбачає, що такі докази визнаються допустимими, якщо вони здобуті за порядком, установленим КПК України або за процедурою іншої держави, компетентні органи якої є членами групи, за умови відсутності порушень прав людини чи засад справедливого судочинства [14].

На думку експертів, таке формулювання створює ризик зниження стандартів доказування, оскільки може допустити використання доказів, отриманих за менш суворими правилами, ніж ті, що встановлені українським законодавством (п. 98–100). У висновку рекомендовано закріпити, що в кримінальних провадженнях, які здійснюються в Україні, допустимість доказів має визначатися виключно відповідно до вимог КПК України, а норми іншої держави можуть застосовуватись лише за умови, якщо вони є суворішими (п. 99) [14].

Крім того, зазначено, що посилання на «засади справедливого судочинства» є занадто загальним, і тому експерти Ради Європи запропонували уточнити, що оцінка допустимості доказів має здійсню-

ватися з урахуванням вимог Європейської конвенції та практики Європейського суду (п. 101–102) [14].

Таким чином, висновок Ради Європи містить важливі рекомендації, які прямо стосуються збирання та оцінки доказів у межах діяльності спільних слідчих груп. Їх урахування під час доопрацювання законопроекту № 7330 є необхідним для забезпечення належного процесуального контролю за проведенням слідчих дій і дотримання єдиних стандартів допустимості доказів у кримінальному провадженні.

У цьому контексті особливо цінним видається досвід держав – членів ЄС, де питання отримання та використання доказів у межах міжнародного співробітництва врегульовано на рівні Директиви 2014/41/ЄС про Європейський наказ на проведення розслідування (ЕІО). Як зазначено у пунктах 2, 6 і 19 преамбули Директиви, Європейський наказ на проведення розслідування ґрунтується на принципі взаємного визнання вироків і судових рішень, який, на думку Дроздова О. М., Дроздової О. В., Ковтун В. В. є «наріжним каменем» судового співробітництва у кримінальних справах, і сам по собі ґрунтується на взаємній довірі та на неспростовній презумпції дотримання іншими державами-членами права ЄС і, зокрема, основоположних прав [15, с. 423].

Відповідно, орган, що видає ЕІО, не уповноважений перевіряти законність окремої процедури, за допомогою якої держава-виконавець отримала докази, що вже перебувають у її розпорядженні й запитуються для передачі. Відповідно будь-яке інше тлумачення «на практиці призвело б до створення більш складної та менш ефективної системи, що підірвало б мету цієї Директиви» [15, с. 423].

Водночас стаття 14(7) Директиви 2014/41 вимагає від Держав-членів забезпечити, без шкоди для застосування національних процесуальних норм, щоб у кримінальному провадженні в Державі, яка видала ЕІО, при оцінці доказів, отриманих через ЕІО, були дотримані права захисту та справедливості судового розгляду. Отже, якщо суд вважає, що сторона не в змозі ефек-

тивно прокоментувати такий доказ, який може мати переважний вплив на встановлення фактів, суд повинен визнати порушення права на справедливий судовий розгляд і не брати до уваги цей доказ [16, с. 28].

Отже, концепція діяльності спільних слідчих груп по суті відображає ті самі ідеї, що закладені в Директиві 2014/41/ЄС про Європейський наказ на проведення розслідування, а саме – принцип взаємного визнання доказів, отриманих у межах міжнародного співробітництва, без потреби їх повторного витребування чи легалізації. Хоча Україна не є державою-членом Європейського Союзу і не застосовує зазначену Директиву, доцільним видається імплементація аналогічного підходу у національне законодавство – як через внесення відповідних змін до Кримінального процесуального кодексу України, так і шляхом закріплення принципу взаємного визнання доказів у міждержавних угодах про створення ССГ.

Такий підхід дозволяє уникнути затримок, пов'язаних із бюрократичними процедурами обміну доказами між державами, і забезпечує оперативне використання матеріалів, вже отриманих у межах спільного розслідування. При цьому він не скасовує принципу безпосередності дослідження доказів у судовому розгляді, передбаченого ст. 23 КПК України, а лише спрощує процесуальні механізми їх визнання належними і допустимими для національного провадження.

Отже, збирання доказів на території іноземних держав у межах міжнародної правової допомоги є складним процесом, що реалізується переважно через виконання запитів про проведення процесуальних дій. Водночас сучасна практика міжнародного співробітництва демонструє зростання ролі спільних слідчих груп як ефективного механізму оперативного обміну доказовою інформацією та координації розслідувань. Недостатність законодавчого регулювання порядку їх створення й оцінки отриманих доказів зумовлює потребу подальшого вдосконалення кримінального процесуального законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ахтирська Н. М. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: теоретичні та практичні аспекти : монографія. Київ : Логос, 2019. 575 с. URL: <https://nsj.gov.ua/files/1722510766%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5%20%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf> (дата звернення: 20.10.2025).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
3. Дуфенюк О. М., Марко С. І. Збирання речових доказів на стадії досудового розслідування: проблеми теорії та практики. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 2. С. 238–241. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f79e7042-2e48-4ac8-993e-e629ab16e2a4/content> (дата звернення: 20.10.2025).
4. Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах (Страсбург, 20 квітня 1959 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036#Text (дата звернення: 20.10.2025).
5. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах (Страсбург, 8 листопада 2001 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_518#Text (дата звернення: 20.10.2025).
6. Зуєв В. В. Кримінальні процесуальні гарантії прав особи при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження : монографія. Харків : ТОВ «Оберіг», 2017. 204 с. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/2852/1/2017.pdf> (дата звернення: 20.10.2025).
7. Завидняк І. О. Допустимість доказів, отриманих у процесі надання міжнародної правової допомоги, під час розслідування економічних злочинів транснаціонального характеру. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 332–335. URL: http://lsei.org.ua/8_2021/78.pdf (дата звернення: 20.10.2025).
8. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 10 жовтня 2023 року у справі № 991/8406/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114157335> (дата звернення: 20.10.2025).
9. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 20 травня 2024 року у справі № 991/2754/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119297613> (дата звернення: 20.10.2025).
10. *Joint Investigation Teams: Practical Guide*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2021. 100 p. URL: https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/joint_investigation_teams_practical_guide_2021_en.pdf
11. Робота спільної слідчої групи в процесі документування злочинів РФ: воєнний досвід України. JustTalk. 2023. URL: <https://justtalk.com.ua/post/roboata-spilnoi-slidchoi-grupi-v-protsezi-dokumentuvannya-zlochiv-rf-voennij-dosvid-ukraini> (дата звернення: 20.10.2025).
12. Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва : наказ Офісу Генерального прокурора від 12.09.2023 № 258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0258905-23#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
13. Проект Закону про внесення зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп № 7330 від 29 квітня 2022 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/39520> (дата звернення: 20.10.2025).
14. Експертний висновок Експертно-консультативної групи Ради Європи з підтримки Офісу Генерального прокурора України щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп». 9 червня 2022 р. URL: <https://rm.coe.int/coe-expert-opinion-ua-joint-investigative-teams-draft-law-7330-ukr/1680a71abd> (дата звернення: 20.10.2025).
15. Дроздов О. М., Дроздова О. В., Ковтун В. В. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження: забезпечення прав людини в контексті практики Суду

справедливості ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 12. С. 419–427. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2024/98.pdf (дата звернення: 20.10.2025).

16. *Огляд практики Суду справедливості Європейського Союзу. Рішення за травень 2024 року* / Верховний Суд. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/ogliady/Oglyad_SES_05_2024.pdf (дата звернення: 20.10.2025).

Стаття надійшла у редакцію: 27.10.2025

Стаття прийнята: 12.11.2025

Опубліковано: 15.12.2025

